

Idea i Projecte d'Emprenedoria i Innovació Social

Codi: 44431

Crèdits: 12

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
4317522 Emprenedoria i Innovació Social	OB	0	1

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: David Urbano

Correu electrònic: David.Urbano@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Altres indicacions sobre les llengües

En funció de la composició final dels matriculats al Màster

Equip docent

Miquel Domènech Argemí

José Luis Molina González

Luis Rodríguez Salgado

Anna Fajula Payet

Hugo Valenzuela García

Guillem Perdrix Vidal

Andreu Turró Sol

Prerequisits

Aquest mòdul només està disponible per al estudiants del Màster en Emprenedoria i Innovació Social.

Objectius

L'objectiu principal d'aquest mòdul és donar les eines que permetin passar de la generació d'idees a la consecució de projectes emprenedors socials, susceptibles de portar-se a terme, mitjançant el desenvolupament de models de negoci viables i socialment sostenibles. Alhora, es treballen les actituds emprenedores des de la perspectiva social, contextualitzant-les en la societat del coneixement i de les noves tecnologies. També s'analitzen les xarxes en emprenedoria social i la intercooperació.

Competències

- "Desenvolupar actituds emprenedores i aplicar idees innovadores en la resolució de problemes socials; conèixer les característiques narratives i expressives d'un missatge creatiu i saber gestionar creativament la comunicació persuasiva."

- Actuar acadèmicament i professionalment valorant l'impacte social, econòmic i mediambiental.
- Analitzar i reconèixer on i per què les organitzacions utilitzen tecnologia, amb especial èmfasi en el rol integrador d'aquesta en les organitzacions i en els principis ètics subjacents al tractament de la informació i l'ús intensiu i canviant de la tecnologia.
- Desenvolupar la capacitat d'avaluar les desigualtats per raó de sexe i gènere per dissenyar solucions.
- Intervenir en diferents contextos i camps d'aplicació de l'antropologia social relatius a la intercooperació, especialment amb referència al desenvolupament i la cooperació en projectes de transformació social, la utilització social de l'espai i altres àrees d'intervenció com les relacions interculturals.
- Introduir canvis en els mètodes i els processos de l'àmbit de coneixement per donar respostes innovadores a les necessitats i demandes de la societat.
- Que els estudiants siguin capaços d'integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, tot i ser incompleta o limitada, inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seva àrea d'estudi.
- Tenir coneixements que aportin la base o l'oportunitat de ser originals en el desenvolupament o l'aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.

Resultats d'aprenentatge

1. "Aplicar la imaginació amb flexibilitat i elaborar idees creatives de venda. La gestació d'idees s'avalua de dues maneres: per una banda, quantitativa (número) i qualitativament (qualitat); i de l'altra, valorant-ne el realisme i potencial d'implementació real."
2. Actuar acadèmicament i professionalment valorant l'impacte social, econòmic i mediambiental.
3. Analitzar de manera crítica i reflexiva les relacions entre ciència, tecnologia i societat.
4. Comprendre la complexitat i poder identificar les característiques i els elements contextuais fonamentals (històrics, econòmics, socioculturals, demogràfics...) de fenòmens emergents (com l'emprenedoria social).
5. Establir relacions i xarxes entre persones en un context de recerca sobre diversitat.
6. Identificar els aspectes excel·lents de la societat del coneixement respecte a l'ús de les tecnologies de la informació i de la comunicació (TIC).
7. Identificar les característiques socioculturals bàsiques (edat, gènere, classe, formació, etc.) d'una mostra social donada i poder establir pautes, generalitzacions i taxonomies.
8. Identificar oportunitats socials que puguin convertir-se en un projecte o empresa social.
9. Introduir canvis en els mètodes i els processos de l'àmbit de coneixement per donar respostes innovadores a les necessitats i demandes de la societat.
10. Que els estudiants siguin capaços d'integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, tot i ser incompleta o limitada, inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
11. Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seva àrea d'estudi.
12. Relacionar de manera sistemàtica conceptes i orientacions teòriques de la disciplina més adequats al context etnogràfic específic.
13. Saber aplicar els instruments de la perspectiva de gènere en l'anàlisi de les organitzacions i en la gestió dels recursos humans (plans d'igualtat, mesures de conciliació, protocols contra la violència masclista, programes de seguretat i salut laboral).
14. Saber fer servir i crear indicadors qualitatius i quantitius per conèixer millor les desigualtats de gènere i les diferències en les necessitats, condicions, valors i aspiracions de dones i homes.
15. Tenir coneixements que aportin la base o l'oportunitat de ser originals en el desenvolupament o l'aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.
16. Utilitzar els instruments del model de negoci per desenvolupar un projecte emprenedor social.
17. Utilitzar les tècniques de les xarxes socials en la recollida i l'anàlisi de dades.

Continguts

El present mòdul està format pels següents submòduls:

C1. Introducció: Actituds emprenedores, societat de el coneixement i noves tecnologies.

Es presenta i discuteix el concepte d'emprenedoria social. Es comenten les semblances i diferències amb l'emprenedoria comercial/tradicional. Treballant les actituds emprenedores, es motiva i sensibilitza l'alumnat en relació al fenomen emprenedor en general, i la generació de projectes emprenedors socials en particular, potenciant i desenvolupant el seu talent emprenedor. S'analitzaran els elements constitutius de la societat de el coneixement i la relació amb la societat de la informació. Es mostra la importància de les tecnologies de la informació i la comunicació en les organitzacions socials modernes, fent un especial èmfasi en els processos de digitalització de la societat. Finalment, s'aborden les relacions entre ciència, tecnologia i societat en el món contemporani.

C2. Xarxes en emprenedoria social i intercooperació.

S'analitza el perfil emprenedor de l'alumnat contextualitzat en el seu entorn social i s'explora i estimula el potencial de cooperació amb altres persones, institucions i organitzacions a través d'una anàlisi de la pròpia xarxa personal. En primer lloc, es proporciona una revisió dels conceptes d' "economia moral" i d' "economia social" amb l'objectiu de fer reflexionar l'alumnat sobre la seva pròpia situació i posició de sortida i així millorar la seva eficiència en la consecució dels objectius proposats (autovaloració de capacitats, formació, xarxes, motivació, aptituds i actituds). Un cop analitzada la perspectiva individual, s'estudia el perfil de l'emprenedoria social a Catalunya incidint en les actituds i motivacions d'aquest segment de la població, el perfil dels emprenedors/es i el context socioeconòmic en què sorgeix l'emprenedoria social. Finalment, s'estudien casos de xarxes personals d'emprenedors/es socials a Catalunya i s'identifiquen les característiques més importants de la pròpia xarxa personal a través de programari especialitzat (Netcanvas).

C3. Generació d'idees socials innovadors.

S'explica el concepte de creativitat i les seves dimensions, les característiques de les persones creatives, les etapes de del procés creatiu i les escales per mesurar productes creatius. Es treballen els models bàsics de creativitat per a la generació d'idees de negoci amb fins socials. Alhora, es presenten les limitacions i barreres principals de la creativitat i s'expliquen tècniques i instruments pel desenvolupament de la creativitat des de l'àmbit social. Finalment, es treballa la intraemprenedoria des de la perspectiva de la creativitat i la generació d'idees socials innovadores.

C4. Model de negoci i projecte emprenedor social.

Es desenvolupen i es treballen els continguts d'un pla d'empresa, des dels models més tradicionals fins als models actuals tipus Canvas i Lean start-up, aplicats per al cas de projectes socials. També s'assenyalen les limitacions del pla d'empresa com a instrument emprenedor (social). Com conceptes clau apareixen els següents: equip emprenedor, estudi de mercat, pla estratègic, pla jurídic-fiscal, pla de RRHH, pla econòmic financer, i viabilitat de el projecte emprenedor entre d'altres. També es presenten les especificitats i característiques de les cooperatives des del punt de vista del model de negoci.

Metodologia

La metodologia docent del mòdul combina les classes magistrals i les aportacions teòriques i metodològiques, amb debats i reflexions a partir de l'anàlisi de casos i la presentació d'experiències, a part de l'elaboració i presentació d'un projecte emprenedor social. L'orientació és fonamentalment pràctica i aplicada.

Adicionalment, es realitzaran quatre tallers/seminaris impartits per professors externs amb experiència directa en àmbits afins als continguts del mòdul. Per exemple, sobre l'ecosistema de l'anomenat Tercer Sector, sobre finançament alternatiu (que va més enllà dels populars microcrèdits), sobre experiències de discontinuïtats o fracassos de projectes emprenedors socials, i sobre la gestació i creació de start-ups socials.

NOTA IMPORTANT: La metodologia docent proposada pot experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes teòriques C1	12	0,48	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17
Classes teòriques C2	9	0,36	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17
Classes teòriques C3	15	0,6	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17
Classes teòriques C4	27	1,08	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17
Tipus: Supervisades			
Tallers i Seminaris	12	0,48	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17
Treballs supervisats	66	2,64	2, 9, 13, 14
Tipus: Autònomes			
Treball autònom	150	6	2, 9, 10, 11, 13, 14, 15

Avaluació

L'avaluació pels diferents submòduls es comptabilitza de la següent forma:

C1 (3% del total): 33,3 % Assistència i participació + 66,7% Proves pràctiques

C2 (18% del total): 22,2 % Assistència i participació + 22,2% Proves pràctiques + 55,6% Examen

C3 (18% del total): 22,2 % Assistència i participació + 22,2% Proves pràctiques + 55,6% Examen

C4 (61% del total): 1,6 % Assistència i participació + 16,4% Examen + 65,6% Elaboració projecte emprenedor + 16,4% Presentació oral projecte emprenedor

La nota final del mòdul es calcularà tenint en compte els percentatges de cada submòdul:

$$\text{Nota final} = 0.03 \cdot C1 + 0.18 \cdot C2 + 0.18 \cdot C3 + 0.61 \cdot C4$$

NOTA IMPORTANT: L'avaluació proposada pot experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Assistència i participació activa a classe	10%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17

Defensa oral (projecte emprenedor)	10%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17
Entrega d'informes / treballs (elaboració projecte emprenedor)	40%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17
Exàmens	30%	9	0,36	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17
Proves pràctiques (Casos i altres exercicis)	10%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17

Bibliografia

Bibliografia Bàsica

Adner, R. (2013). *The wide lens: What successful innovators see that others miss*. Ed. Penguin-Random house.

Birch, K. (2020). Technoscience Rent: Toward a Theory of Rentiership for Technoscientific Capitalism. *Science Technology and Human Values*, 45(1): 3-33. <https://doi.org/10.1177/0162243919829567>

Blank, S. (2012). *The Startup Owner's Manual* (<https://www.amazon.com/Startup-Owners-Manual-Step-...>)

Collins, H., & Pinch, T. (1998). *The Golem at Large. What You Should know about technology*. Cambridge University.

Grant, A. (2017). *Originales: Cómo los inconformistas mueven el mundo*. Ed. Paidos Iberica.

Guerrero, M., Turro, A. & Urbano, D. (2016). El emprendimiento corporativo en España. A I. Peña, M. Guerrero & J.L. González-Pernía (Eds): *Global Entrepreneurship Monitor. Informe GEM España 2015*. Ed. Universidad de Cantabria.

[Valenzuela-Garcia, H., & Fuentes, S. \(2019\). «A Crossroads for Social Entrepreneurship: ethics versus profit in Spain», *Open Journal of Business and Management*, 7\(2\), 848-860.](#)

Kelley, T., & Littman, J. (2010). *Las diez caras de la innovación. Estrategias para una creatividad excelente*. Madrid: Paidos.

Kuratko, D.F., Morris, M.H., & Covin, J.G. (2011). *Corporate Innovation & Entrepreneurship (International Edition)*. 3rd edition. Mason: South-Western/Cengage Learning.

Lamarre, G. (2019). *Storytelling como estrategia de comunicación*. Barcelona: Gustavo Gili.

Lamarre, G. (2018). *La vía del creativo: Guía para reinventar nuestra práctica y nuestra mirada*. Barcelona: Gustavo Gili.

Martínez-Cuero, J., Molina, J.L. & Valenzuela-García, H. (2015). Del cooperativismo a la economía socialmente orientada. *Grafo Working Papers*, 4 (84-94). DOI:10.5565/rev/grafowp.18.

Maurya, A. (2012). *Running Lean: Iterate from Plan A to a Plan That Works (Lean Series)* (<http://www.amazon.com/Running-Lean-Iterate-Works-Series/dp/1449305172>)

Molina, J.L., Valenzuela-García, H., Lubbers, M.L., Escribano, P. & Lobato, M. (2017). ["The Cow Does Make The Monk": Understanding the Emergence of Social Entrepreneurship in Times of Downturn](#). VOLUNTAS: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations DOI 10.1007/s11266-017-9921-6.

Nielsen, D., & Thurber S. (2018). *Conexiones creativas*. Barcelona: Gustavo Gili

Osterwalder, A. (2012). "*Tools for Business Model Generation*." [en línia] [data de consulta: 1 de març de 2021] Disponible a: <https://www.youtube.com/watch?v=8GIbCg8NpBw>

Ries, E. (2011). "*The Lean Startup*" | Talks at Google. [en línia] [data de consulta: 1 de març de 2021] Disponible a: <https://www.youtube.com/watch?v=fEvKo90qBns>

Urbano, D. & Rodriguez, L. (2010). Guía per l'elaboració d'un pla d'empresa. Departament de Treball. Generalitat de Catalunya.

Urbano, D. & Toledano, N. (2008). Invitación al emprendimiento: Una aproximación a la creación de empresas. Ed. UOC.

Valenzuela-García, H., Molina, J. L., Lubbers, M. J., Escribano, P., & Fuentes, S. (2019). [Emprendimiento Social . Autoempleo y extracción del valor en la era post-crisis era](#). Revista de Antropología Social, 28(2), 371-390.

Vinck, D. (2007). *Ciencias y sociedad. Sociología del trabajo científico*. Barcelona: Gedisa, 2015.

Pàgines web, vídeos i premsa

AraCoop. Programa marc de cooperació públic-privada, promogut pel Departament de Treball, Afers Socials i Famílies - www.aracoop.coop

Bristol Pound Organisation: <https://bristolpound.org/>

Business model canvas: https://www.youtube.com/watch?v=QoAOzMTLP5s&t=15s&ab_channel=Strategyzer

Economia circular: https://www.youtube.com/watch?v=Lc4-2cVKxp0&t=6s&ab_channel=COTEC

Economía Femini(s)ta: <http://economiafeminita.com/>

Ecopolítica, Think Tank Ecologista <https://ecopolitica.org>

Emprendimiento y sistema educativo (La Vanguardia, 2017) https://www.dropbox.com/s/sdwsve22ynfzh3h/2017-02-19_DavidUrbano_LaVanguadia-ArtESP.pdf?dl=0

¿Es posible y conveniente replicar los ecosistemas emprendedores? (La Vanguardia, 2016)

https://www.dropbox.com/s/l6idy7ehxhj309/2016-12-25_DavidUrbano_LaVanguadia-ArtESP.pdf?dl=0

La sociedad digital: <https://es.coursera.org/lecture/humanidades-digitales/la-sociedad-digital-LOPNM>

OCU Oficina del Consumidor y Usuario: <https://www.ocu.org>

REAS Euskadi, Introducción a la Economía Solidaria: <http://www.economiasolidaria.org>

Rockefeller Foundation: <https://www.rockefellerfoundation.org/our-work/topics/inclusive-economies/>

Steve Jobs (2005 Stanford Commencement Address) <https://www.youtube.com/watch?v=UF8uR6Z6KLc/> / <https://www.youtube.com/watch?v=rHv4qLkToGg>

Te atreves a soñar? https://www.youtube.com/watch?v=i07qz_6Mk7g

The Open Innovation Marketplace: <https://www.innocentive.com/>

Why Green Economy: <http://whygreeneconomy.org/introduction-to-the-green-economy/>

Bibliografia complementària

Anderson, C. (2013). "*How to give a killer presentation*". [en línia] [data de consulta: 1 de març de 2021] Disponible a: <https://hbr.org/2013/06/how-to-give-a-killer-presentation>

- Blank, S. (2013). The Fourth Steps to Epiphany (<https://www.amazon.com/Four-Steps-Epiphany-Steve-B...>)
- Bogusky, A., Winsor, J. (2009). *Baked In. Creating products and bussinesses that market themselves*. Chicago: Agate, cop.
- Catmull, Ed (2014). *Creatividad S.A.: Cómo llevar la inspiración hasta el infinito y más allá*. Barcelona: Conecta.
- Chesbrough H., & Bogers, J. (2014). [Explicating open innovation: Clarifying an emerging paradigm for understanding innovation](#). New Frontiers in Open Innovation. Oxford: Oxford University Press.
- Collins, H., & Evans, R. (2017). *Why Democracies Need Science*. Cambridge: Polity.
- GEM *Global Entrepreneurship Monitor* (2021). [en línia] [data de consulta: 1 de marçde 2021] Disponible a: <https://www.gemconsortium.org/>
- James, G. (2012) "*Fix Your Presentations: 21 Quick Tips*". [en línia] [data de consulta: 1 de març de 2021] Disponible a:<http://www.inc.com/geoffrey-james/how-to-fix-your-presentations-21-tips.html>
- Kirby, D. (2002): *Entrepreneurship*. Maidenhead. MCGraw-Hill.
- Rheingold, H. (2002). *Multitudes inteligentes. La próxima revolución social*. Barcelona: Gedisa, 2004.
- Urbano, D. (2005). *La creació d'empreses a Catalunya: organismes de suport i actituds cap a l'activitat emprenedora*. Col.lecció d'estudis CIDEM. Centre d'Innovació i Desenvolupament Empresarial.
- Urbano, D., Aparicio, S., & Audretsch, D. (2019). Twenty-five years of research on institutions, entrepreneurship, and economic growth: What has been learned? *Small Business Economics*, 53 (1): 21-49.
- Urbano, D., Aparicio, S., Guerrero, M., Noguera, M., & Torrent-Sellens, J. (2017). Institutional determinants of student employer entrepreneurs at Catalan universities. *Technological Forecasting and Social Change*, 123, 271-282.
- Urbano, D., Toledano, N., & Ribeiro-Soriano, D. (2010). Analyzing social entrepreneurship from an institutional perspective: evidence from Spain. *Journal of Social Entrepreneurship*, 1(1), 54-69.
- Altres materials de suport en format digital es trobarà en el Campus Virtual del mòdul.

Programari

Excel, PowerPoint, Word, NetworkCanvas, Atlas ti i Stata.